

Regeringens asylpolitiska åtgärdsprogram

Finlands målsättning på kort sikt är att avbryta den okontrollerade strömmen av asylsökande till vårt land, få asylkostnaderna under kontroll och effektivt integrera dem som beviljas asyl. De andra målen är att åstadkomma bättre säkerhetsläge och bärkraft i utreseländerna, fungerande bevakning av EU:s yttre gränser, kontroll över migrationen till EU-området samt enhetlig asylpraxis i medlemsländerna, dessutom effektiva processer i Finland både gällande asyl och påtvingad återresa, kostnadseffektiv och flexibel mottagningskapacitet i proportion till den ökade mängden asylsökande, samt ett effektivt system för handledning och integration i kommunerna.

I detta åtgärdsprogram finns beskrivna de asylpolitiska åtgärder som regeringen uppdaterat för att få kontroll över mängden asylsökande i detta krävande läge, och det ska ske genom förnyelse av vår nationella verksamhetsmodell. Åtgärderna förutsätter internationell påverkan, att EU och de nordiska länderna tillämpar enhetliga förfaranden, tväradministrativa nationella åtgärder samt att övervakningen och servicestrukturens proportioner anpassas till den varaktigt förändrade situationen.

De olagliga inresorna i Europa på andra ställen än vid gränsövergångsställena har ökat till mer än 1,2 miljoner under innevarande år. I Finland har den aldrig tidigare skådade mängden 30 000 asylsökande överskridits. Antalet människor som söker skydd i Finland utgör en utmaning för landets asylsystem och integrering.

Den omfattande tillströmningen till Finland har i första hand att göra med de förhållanden som råder i ursprungsländerna eller utreseområdena: konflikter, kriser, kränkningar av mänskliga rättigheter, våld, arbetslöshet och bristen på möjligheter att försörja sig. Det är viktigt att Finland, EU och det internationella samfundet påverkar dessa förhållanden så att människor ska kunna leva som de önskar i sitt eget hemland. Samtidigt är det viktigt att Finland hjälper dem som råkat i nöd, som till exempel människor som flyr från krig. Med ett klart och tydligt asylsystem kan man identifiera vilka som verkligen är i behov av skydd.

De som saknar grunder för asyl och som avvisas måste skickas tillbaka på ett effektivt sätt. Gällande dem som får uppehållstillstånd är det viktigt med effektiva åtgärder för att främja integrering och sysselsättning, vilket gör det möjligt för dem att delta i samhället på ett mångsidigt sätt. Erfarenheter av trygghet och delaktighet förankrar invandrarna i det finländska samhället och bidrar till att förebygga känslor av utanförskap hos ungdomar, likaså våldsamt radikalisering. Det är viktigt att notera att en anmärkningsvärd andel av de asylsökande uttryckligen flyr på grund av extremistrelser.

När åtgärderna planeras ska också långsiktiga prognoser beaktas, vid sidan av den akuta situationen. Invandringen till Europa kommer att öka märkbart under de kommande decennierna, om man inte lyckas bemöta de utmaningar gällande utkomst och stabilitet som uppstår på grund av den kraftiga befolkningstillväxten, eller de problem som klimatförändringen medför.

Tillsammans med EU och de andra nordiska länderna bereder sig Finland hållbart på det förändrade asylsökandeläget. Man ser till att läget hanteras föregripande och kontrollerat. Man utgår ifrån att invandringen är en faktor som på lång sikt främjar tillväxt, innovationer, nya arbetsplatser och ekonomisk stabilitet.

De internationella människorättsskyldigheterna är bindande för Finland enligt internationell rätt och Finlands lag. De internationella skyldigheterna är överensstämmande med bestämmelserna i Finlands grundlag.

Den invandringsspolitiska ministerarbetsgruppen följer upp detta program, och förverkligandet av de invandringsspolitiska åtgärder som regeringen godkände den 11 september 2015, med hjälp av olika mätare. När asylkostnaderna växer avgörs erforderliga resurseringsbeslut i budgetprocessen eller processen för offentliga finanser.

1. Vi deltar med gott exempel och i samarbete med EU-länderna för att de gemensamt överenskomna besluten ska verkställas i tredje länder och den omfattande migrationen till EU-området ska fås under kontroll

- ❖ ***Genom utvecklings-samarbete, handlingsprogrammet från migrationstoppmötet i Valletta och EU-fonder medverkar vi till god förvaltning, demokratiska förhållanden och förstärkt rättsstat, konfliktförebyggande, fredsbyggande, utbildningsmöjligheter och hälsa, särskilt i Afrikas och Mellanösterns utrese- och transitländer, så att människor inte ska behöva flytta ifrån sina hem***
- ❖ ***Finland kommer kraftfullt att kräva av EU-länderna ordentlig bevakning av de yttre gränserna samt att varje land bär ansvar för att registrera asylsökande. Icke-registrerade personer ska inte mera kunna röra sig inom Schengenområdet. För att nå dessa mål samarbetar Finland asylpolitiskt med de andra målländerna***
- ❖ ***Vi deltar i gränsövervakningsuppdrag som koordineras av Frontex, i civilskyddsuppdrag som koordineras av kommissionen och i EASO:s verksamhet med sakkunniga, vid behov med utrustning, samt i militära och civila krishanteringsuppdrag i ursprungs- och transitländer som är centrala för migrationen***
 - *Vi stödjer Grekland och Italien för att de effektivt ska kunna ta i bruk Hotspots-asylansökningskontor (för registrering och identifiering av personer)*
 - *Vi lindrar humanitär nöd och förbättrar bärkraften i ursprungs- och transitländerna, så väl med finländska insatser som med EU-insatser, i synnerhet i Syriens närområden och i Turkiet*
 - *Vi medverkar till att ekonomier utvecklas och arbetsplatser uppstår också genom handelspolitiska metoder, kommersiell verksamhet, investeringar, innovationer och teknologisk utveckling*
 - *Vi deltar i EU:s regionala utvecklings- och skyddsprogram för Nordafrika och Afrikas horn (RDPP)*
 - *Vi påskyndar rådets beslut att ta fram en lista över säkra ursprungsländer, och till dem ska också Turkiet räknas*
 - *Vi stödjer tätare samarbete mellan EU och Turkiet, bland annat ett gemensamt handlingsprogram för att få kontroll över migrationen*
 - *Vi upprätthåller en god och stabil gränssituation vid gränsen mellan Finland och Ryssland samt en handlingsplan för den händelse att asylsökanden från Ryssland skulle öka i antal*
 - *Vi upprätthåller beredskap att tillfälligt införa gränskontroller vid inre Schengengränser, om säkerhetsläget så skulle kräva eller om EU-ländernas gemensamma åtgärder inte har effekt*
 - *Vi utreder identiteten av alla som kommit illegalt till landet med hjälp av nationella och internationella register, och registrerar dem i asylsökandes fingeravtrycksregister*
 - *Vi utnyttjar effektivt samarbetet mellan polisen, tullen, gränsbevakningsmyndigheterna och Migrationsverket för att effektivisera riksomfattande övervakning av utlänningar*
 - *Vi utarbetar och upprätthåller en internationell och tväradministrativ situationsbild av asylläget*

- *Vi utreder bland annat vilka förnyelsebehov som föreligger för lagen om gränsbevakning och lagen om värnplikt, med tanke på exceptionella invandringssituationer där myndigheterna kan behöva stöd*

2. Vi samordnar våra asylförfaranden med EU och Norden

- ❖ ***Vi följer kontinuerligt med de andra ländernas asyllagstiftning och asylförfaranden, och utgående från det analyserar vi behovet av nationella utvecklingsåtgärder och vi reagerar snabbt på förändringsbehov***
- *Vi föreslår ett nordiskt samarbetsprojekt där Finland, Sverige, Norge och Danmark inrättar ett forum för Best Practices and Learnings, särskilt för att integrationsåtgärderna för asylsökande ska göras förenliga*
- *Vi skärper kriterierna för familjeåterförening, utgående till fullo från EU:s direktiv för familjeåterförening, åtminstone krav på försörjningsplikt och oberoende av socialt understöd*
- *Uppehållstillstånden för dem som behöver skydd beviljas alltid som tidsbundna, och innan slutgiltigt uppehållstillstånd beviljas granskar vi läget i utreselandet: om säkerhetsläget där har förbättrats återtar vi uppehållstillståndet. Den aktiva omgranskningen av uppehållstillstånd, som sker två gånger om året, utgår från omprövningar av utreseländernas säkerhetsläge.*
- *Vi utreder möjligheterna att ta i bruk ett särskilt uppehållstillstånd som utgår från placerares investeringar, för att utöka Finlands dragningskraft*
- *Vi beaktar bättre den nationella säkerheten som utslutande och upphävandgrund i motivering av beslut gällande internationell skyddsstatus och som grund för indragande av uppehållstillstånd, och vi utreder möjligheten att utfärda inreseförbud för personer som befinner sig utomlands*
- *Vi granskar förutsättningarna för uppehållstillstånd som beviljas personer i behov av internationellt skydd (humanitärt skydd)*
- *Vi blir effektivare med att dra in tillstånd i situationer där villkoren för skyddsbehovet inte mera uppfylls och vi fäster mera uppmärksamhet vid behovet av skydd också då fortsatt tillstånd beviljas*
- *Om någon ger falska uppgifter till myndigheterna inverkar det direkt på asylbeslutet*
- *Vi stiftar fängelsestraff av brott mot inreseförbud*

3. Vi effektiviserar asylförfarandet för att garantera snabba beslut och hålla mottagningskostnaderna i styr

- ❖ ***Vi bereder nationella lagstiftningsprojekt gällande asylpraxis som brådskande, bland annat lagförändringar i anknytning till påskyndande av domstolsbehandling av asylärenden (domstolssammansättningen bör vara mindre, besvärstiden kortare och lagen om utlänningsregistret bör ses över för snabbare informationsutbyte mellan myndigheter och domstolar)***
- ❖ ***Personalresurserna vid migrationsmyndigheterna, Helsingfors förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen utökas märkbart för att behandlingen av asylbeslut och besvär ska gå snabbare, likaså verkställandet av beslut. Dessutom bereder vi ett strukturellt förnyelseprojekt som går ut på att asylärendena, som för närvarande koncentreras till Helsingfors förvaltningsdomstol, ska splittras upp så att också andra regionala förvaltningsdomstolar behandlar dem***

- *Polisen, gränsbevakningsmyndigheterna och Migrationsverket effektiviserar sin verksamhet när det gäller registreringen och gallringen av ansökningar, asylsamtal och beslutsfattande, i enlighet med redan tagna beslut och lagstiftningsprojekt*
- *Ryssland hör till Europarådet och är part i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Genèvekonventionen angående flyktingars rättsliga ställning och Förenta Nationernas konvention mot tortyr; utgående från Rysslands utfästelser anser vi att det är ett tryggt asylland*
- *Uppenbart ogrundade asylansökningar från Ryssland och andra länder behandlas enligt ett påskyndat förfarande och avvisningen av personer som nekats asyl verkställs snabbt*
- *En person som anför besvär gällande ett negativt asylbeslut från förvaltningsdomstolen stannar inte i Finland under besvärbehandlingen utan avlägsnas från landet i enlighet med förvaltningsdomstolens beslut, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer annat*
- *Vi bedömer säkerhetsläget i Afghanistan på nytt så som vi redan har gjort med Irak och Somalia, och vi granskar möjligheten till interna flyktalternativ*
- *Vi förutsätter att Dublinförfarandet återställs så att varje tryggt transitland registrerar sina asylsökande. Om inte Dublinförfarandet kan återställas bereder sig regeringen på extraordinära nationella åtgärder för att trygga motsvarande effekter*
- *Vi återsänder de så kallade Dublinfallen omedelbart*
- *Vi bekämpar missbruk av praxisen gällande ensamkommande barn*
- *Vi ändrar arvodesgrunderna för den rättshjälp som asylsökande får så att de avgörs från fall till fall, vi preciserar lämplighetskraven på rättsbiträdena och bereder begränsande av den rättsliga hjälpen, dock med beaktande av de asylsökandes rättsliga skydd*
- *Vi utökar den offentliga rättshjälpens personalresurser för att trygga tillgången till rättslig hjälp*

4. Vi erbjuder endast de nödvändiga mottagningstjänsterna men med respekt för de asylsökandes människovärde

- ❖ *För dem som har nekats asyl inrättar vi särskilda enheter med minimalt utbud av service och vi ser till att de är ändamålsenligt placerade regionalt*
- ❖ *För asylsökande i arbetsför ålder ordnar vi arbetsuppgifter i förläggningarna eller i de kommuner där de vistas och undervisningen i det finska språket utökas*
- ❖ *Under december månad 2015 och i januari 2016 görs bedömningar av olika arrangemang för asyلفörläggningarna bland annat gällande säkerhet, funktionalitet och resurshushållning, användningen av social- och hälsovårdstjänster, eventuell sänkning av mottagningspenningen, samt användning av naturaförmåner och/eller betalkort istället för pengar. En utredning om att ta i bruk ett särskilt eget socialt skydd görs också*
- *Vi gör en övergripande bedömning av förläggningsnätets funktionalitet och vid behov gör vi förändringar*
- *Vid behov inrättar vi nya flyktingslussar och placerar asylsökande i tält och containerboenden*
- *För den tid man tillbringar i flyktingslussarna utbetalas inte mottagningspenning eller några andra sociala förmåner*
- *Vi beaktar kommunernas särdrag, god förvaltning och öppenhet när placeringen och inrättandet av asyلفörläggningar planeras*
- *Vi beaktar också säkerhetsfaktorer och myndigheternas resurser när vi inrättar förläggningar, så att säkerheten är tillräcklig*
- *Vi säkerställer att mottagningstjänsterna motsvarar de asylsökande familjernas och barnens behov bland annat när det handlar om hurdana utrymmen de hänvisas till*

5. Återvändande och återsändande effektiveras

- ❖ *Vi effektiverar tillkännagivandet av asylbeslut, avlägsnandet ur landet och myndighetsarbetet i dess anslutning, och vi bereder oss på att antalet personer som ska avvisas kommer att öka märkbart: polisen utarbetar en handlingsplan för avvisningar och bereder sig på att utöka dem snabbt*
- ❖ *Vi främjar återsändanden tillsammans med Irak, Afghanistan och Somalia och vi utvecklar aktivt operativt samarbete med tredje länder*
- ❖ *Vi strävar efter att förhandlingarna om bilaterala återvändandeavtal ska slutföras så fort som möjligt; dessutom förutsätter Finland att kommissionen handlar raskt för att få till stånd gemensamma återvändandeavtal mellan EU, Irak och Somalia*
- *Vi utvidgar EU:s och de nordiska ländernas samarbete för att skicka tillbaka personer som har nekats asyl och vi utnyttjar till fullo möjligheten till returflyg som Frontex genomför*
- *Vi erbjuder aktivt möjligheten till frivilligt återvändande och säkerställer dess finansiering*
- *Vi kopplar våra stödfunktioner i mälländerna till förhandlingarna om arrangemangen för återvändande (för att få till stånd ett protokoll om återtagande)*
- *Genom ett pågående projekt effektiverar vi, inom ramarna för internationell rätt, avvisning när det gäller personer som inte är EU-medborgare och som har gjort sig skyldiga till grovt brott, upprepade brott eller som anses vara farliga för andras säkerhet. Projektet blir klart våren 2017*
- *Vi kriminaliserar deltagande i sådana organisationers verksamhet som FN och EU definierar som terroristorganisationer, likaså resor utomlands för att begå terrordåd samt finansierandet av sådana resor*
- *Därefter stiftar vi en lag som gör det möjligt att annullera finländskt medborgarskap för personer med dubbelt medborgarskap som har deltagit i terroristverksamhet*

6. Vi säkerställer att säkerheten upprätthålls och vi effektiverar kommunikationen

- ❖ *Vi upprätthåller den bevakning och förebyggande verksamhet som polisen och Gränsbevakningsväsendet utför och vi sörjer för att Skyddspolisen har tillräckliga resurser*
- ❖ *Vi förbättrar säkerheten i asylförläggningarna och dess omgivning. Förläggningarna får ordningsregler där man får mottagningspenning mot att man anmäler sig varje dag, de asylsökande genomgår ett "examensprov" i finländska grundläggande regler och övervakningen effektiveras med hjälp av vaktföretag och ordningsvakter*
- ❖ *Vi gör en utredning om asyllägets inverkan på den interna säkerheten och de interna kostnaderna*
- *Vi undviker särbehandling av befolkningsgrupper för att förhindra motsättningar*
- *Vi satsar på att utreda och avslöja brott i anknytning till illegal invandring genom att allokera myndighetsresurser*
- *Vi informerar aktivt och från fall till fall till sökandes utreseländer om förändringar i Finlands asylpolitik och om det realistiska aktuella läget*
- *Vi informerar öppet och i förväg om utmaningar och möjligheter för en asylansökning, likaså om förändringar och om de långsiktiga effekterna*
- *Vi samlar och förmedlar mångsidig fakta om flyktingskap, asylförfarandet, Finland och finländska "spelregler" med hjälp av informationsmaterial*

7. Vi stödjer mångsidigt förflyttningen till kommuner för personer som har beviljats asyl, likaså kostnadseffektiv integrering av dem

Lyckad integrering av personer som fått asyl gagnar Finlands ekonomi när dessa personer kommer ut på arbetsmarknaden. Vi förbereder oss i form av utbildning och stöd på att en del av de asylsökande behöver längre perioder av service för att integreras och kunna få arbete.

- ❖ *Vi genomför integreringsåtgärderna så att de bidrar till sysselsättning och förebygger marginalisering – vi förutsätter att integreringsåtgärderna är aktiverande och kräver engagemang, bland annat genom deltagande i arbetsuppgifter*
- ❖ *Med hjälp av olika aktiviteter förstärker vi dialogen och verksamheten i det civila samhället, mellan olika befolkningsgrupper och kulturer, för att bekämpa rasism. Ungdomar är en särskilt viktig målgrupp i sammanhanget*
- ❖ *Vi främjar det civila samhällets deltagande i integreringsarbetet; företag, stödpersoner, invandringsorganisationer och religiösa samfund med flera*
- *Vi påskyndar förändringarna i den praxis som råder när flyktingar ska bosätta sig i en kommun, och utgående från detta utarbetar vi en strategi och ett verkställighetsprogram enligt vilka de som fått asyl flyttas från förläggningar till kommuner*
- *I kommunerna grundar sig mottagningen av flyktingar och inrättningen av asylförläggningar på frivillighet*
- *Vi förutsätter att invandrare klart förbinder sig till att följa reglerna i det finländska samhället. Vi erbjuder dem handledning och tar i bruk ett bindande avtal*
- *Vi utvecklar kartläggningen och kompletteringen av de asylsökandes kompetens, förnyar strukturerna och innehållet i integrationsutbildningen så att de bättre relaterar till arbetslivet och bättre bemöter den ökade efterfrågan*
- *Vi främjar asylsökandes företagsamhet och mångsidigt utnyttjande av deras kunskapspotential*
- *Vi bedömer de asylsökandes rätt att arbeta för att påskynda arbetsmöjligheterna*
- *Vi betonar vikten av att studera ett inhemskt språk i praktiken vid sidan av arbete och andra studier*
- *Vi sörjer speciellt för trygg uppväxt och utbildning för dem som har kommit hit utan vårdnadshavare*
- *Vi utvecklar uppföljningssystemet och analyseringen av ändamålsenlighet när det gäller sysselsättning och integreringsåtgärder för personer som beviljats uppehållstillstånd*
- *Vi förstärker integreringens experimentkultur, digitala tjänster, resultatorientering och kostnadseffektivitet*
- *Vi styr övervakning till branscher och arbetsplatser där man i stor utsträckning använder sig av utländsk arbetskraft*

8. Vi sörjer för det sociala skyddet och social- och hälsovårdstjänsterna så att missbruk förebyggs

- ❖ *Vi utreder möjligheterna att ändra det sociala skyddet för invandrare så att de som har beviljats asyl inte skulle höra till det bosättningsbaserade sociala tryggheten utan ha ett eget integrationssystem*
- *Stödet till asylsökande är lägre än arbetsmarknadsstödet och starkt vederlagsbundet, det vill säga det förutsätter aktivt deltagande i integreringsåtgärderna*
- *För att få stödet måste man anmäla sig hos Arbetskraftsmyndigheterna*
- *I mån av möjlighet strävar vi efter att använda mat- och klädkuponger i stället för mottagningspenningen*
- *Vi slår fast en godtagbar kostnadskalkyl för asylförläggningar med olika verksamhet*
- *Vi förstärker myndigheternas informationsutbyte*